

Sygn. akt VI U 1272/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 27 czerwca 2017 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: Z. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O.

z dnia 29 lutego 2016 r., znak: (...)

w sprawie: Z. M.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu Z. M. prawo do emerytury od dnia (...)r.,
- 2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
- 3) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. na rzecz ubezpieczonego kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 1272/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lutego 2016 r. (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił ubezpieczonemu Z. M. prawa do emerytury, ponieważ ubezpieczony nie osiągnął wymaganego wieku emerytalnego oraz do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał okresu zatrudnienia od 1 września 1971 r. do 5 maja 1973 r. w Przedsiębiorstwie (...) w B., gdyż w zaświadczeniu z Archiwum Państwowego w B. podano, iż teczka personalna ubezpieczonego nie figuruje wśród akt osobowych uczniów odbywających praktykę w (...) w latach 1971-1973. Organ rentowy nie uznał świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z tytułu zatrudnienia w (...) S.A. w Z. za okres zatrudnienia od 1

stycznia 1996 r. do 13 września 2006 r. gdyż w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach brak jest podanych zarządzeń resortowych, na które zakład ma obowiązek się powołać.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, wskazując, że świadkowie mogą poświadczyć fakt nauki i odbywania praktyki zawodowej w (...) B.. Na dowód pracy w szczególnych warunkach ubezpieczony również wniósł o uwzględnienie zeznań wskazanych przez siebie świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

W toku postępowania sądowego organ rentowy uznał ubezpieczonemu: sumaryczny staż pracy w wymiarze 25 lat 2 miesięcy i 20 dni i staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat 5 miesięcy i 20 dni.

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony Z. M. (ur. (...)) w dniu 8 lipca 2015 r. złożył wniosek o emeryturę. Ubezpieczony legitymuje się ogólnym stażem pracy w wymiarze 25 lat 2 miesięcy i 20 dni.

Ubezpieczony pracując stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) S.A. w B. od 3 września 1973 r. do 26 sierpnia 1976 r.,

w (...) S.A. w B. od 8 stycznia 1986 r. do 30 czerwca 1989 r., w (...) sp. z o.o. w B. od 10 października 1989 r. do 6 października 1991 r., w (...)

i (...) S.A. Zakład Budownictwo (...) w Z. od 16 kwietnia 1992 r. do 31 grudnia 1995 r. (z wyłączeniem urlopów bezpłatnych i zasiłków chorobowych) oraz w (...) S.A. w Z. od 1 stycznia 1996 r. do 31 grudnia 1998 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach, co zostało poświadczone świadectwami pracy w szczególnych warunkach. Łącznie, powyższe okresy stanowią 14 lat 5 miesięcy i 20 dni.

Bezsporne, nadto raport ustalenia uprawnień do świadczenia k. 44 w aktach sądowych.

W okresie od 6 września 1976 r. do 30 września 1979 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...). Od 23 października 1978 r. do 30 września 1979 r. ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał obowiązki kopacza wodno-kanalizacyjnego. Ubezpieczony pracował w głębokich wykopach (na głębokości 6 m) przy pracach wodnokanalizacyjnych - szalował te wykopy po ich zrobieniu, a następnie kładł tam rury różnego przekroju. Ubezpieczony nie korzystał z urlopów bezpłatnych.

Dowód: akta sądowe – teczka akt osobowych ubezpieczonego z (...) Przedsiębiorstwa (...): świadectwo pracy, powierzenie obowiązków z dn. 18.10.1978 r. (k. bez numeracji); zeznania świadka J. O., J. Ł. zapis AV na płycie CD k. 76; zeznania ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 138.

W okresie od 28 grudnia 1982 r. do 15 września 1989 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), gdzie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako spawacz, spawając kotły, konstrukcje, kominy na hali, przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym. W okresie od 8 stycznia 1986 r. do 15 sierpnia 1989 r. ubezpieczony był zatrudniony na budowie eksportowej w ramach urlopu bezpłatnego.

Dowód: akta sądowe- teczka akt osobowych z (...): umowa o pracę k. 8, świadectwo pracy k. 9; pisma dot. budowy eksportowej k. 13, 14, 18-20; zeznania świadka Z. R. zapis AV na płycie CD k. 127; zeznania ubezpieczonego zapis AV na płycie CD k. 138; akta organu rentowego: świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach k. 29.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów,

w szczególności akt osobowych ubezpieczonego, oraz zeznań świadków i ubezpieczonego. Autentyczność dokumentów nie była przez strony kwestionowana i nie budziła wątpliwości Sądu. Prymat wiarygodności został przyznany także zeznaniom świadków oraz korespondującym z nimi zeznaniom ubezpieczonego. Świadkowie byli współpracownikami ubezpieczonego w spornych okresach, mieli zatem bezpośrednią wiedzę odnośnie powierzonych ubezpieczonemu obowiązków. Zeznania przesłuchanych w sprawie osób były przy tym spójne, konsekwentne i zbieżne ze sobą wzajemnie, nie budząc jakichkolwiek wątpliwości co do ich wiarygodności. Nadto, zeznania wszystkich przesłuchanych osób korelowały także ze zgromadzoną w aktach sprawy dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Przenosząc tak ustalony w sprawie stan faktyczny na grunt przepisów prawa należało stwierdzić, że odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli: okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze co najmniej 25 lat dla mężczyzn i 20 lat dla kobiet. Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust. 2 ww. ustawy).

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej ustawy ubezpieczonym, będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym wiek ten, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury, stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Zgodnie z § 4 ust. 1 powołanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy odmówił ubezpieczonemu Z. M. prawa do emerytury wskazując w uzasadnieniu decyzji, że ubezpieczony nie osiągnął wymaganego wieku emerytalnego oraz do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 25-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony wiek 60 lat osiągnął (...).r. Odnośnie 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego należy wskazać, iż w toku prowadzonego postępowania sądowego zostały przedłożone dokumenty, które pozwoliły organowi rentowemu na uznanie, iż ubezpieczony legitymuje się wymaganym okresem, wobec czego przestało to być kwestią sporną w trakcie postępowania. W związku z powyższym, jedyną sporną przesłanką pozostała kwestia posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd, w toku postępowania zainicjowanego odwołaniem, nie może ograniczyć możliwości udowodnienia, że dana praca wykonywana była w szczególnych warunkach jedynie do świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych według ustalonego w przepisach wzorca, lecz powinien wszelkimi dostępnymi dowodami wskazanymi przez strony postępowania dokonać oceny faktycznie wykonywanych czynności pracowniczych w spornym okresie oraz warunków wykonywanej pracy, w kontekście okoliczności uzasadniających przyznanie emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zgodnie z treścią art. 473 § 1 k.p.c. w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych

nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodów ze świadków i z przesłuchania stron. Tym samym więc w postępowaniu sądowym w sprawach

z zakresu ubezpieczeń społecznych nie obowiązują ograniczenia dowodowe występujące

w postępowaniu przed organem rentowym. Nie jest więc wykluczona możliwość udowodnienia w postępowaniu sądowym na podstawie zeznań świadków okresów zatrudnienia na potrzeby ustalenia zatrudnienia w szczególnych warunkach (uchwała SN

z 21.09.1984 r., III UZP 48/84). Stanowisko takie jest powszechnie przyjęte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym stwierdza się, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się

o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy

i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu (np. zaświadczenia o zatrudnieniu) wynika co innego (wyrok SN z dn. 9 kwietnia 2009 r., sygn.

I UK 316/08), a także gdy ubezpieczony wykaże, że nie jest w stanie przedstawić wymaganego świadectwa pracy lub zaświadczenia zakładu pracy np. z powodu jego likwidacji (wyrok SN z dn. 7.10.2003 r., sygn. II UK 87/03).

Należy także wskazać, że określenie stanowiska pracy i jej charakteru wskazane w wystawionym przez pracodawcę świadectwie pracy nie wiąże Sądu, który na podstawie całego zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenia, czy ubezpieczony pracował – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – w warunkach szczególnych. Samodzielnie Sąd ustala również, jak zakwalifikować pracę danej osoby w odniesieniu do wykazu prac określonych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma więc istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, a tylko rodzaj powierzonej mu pracy.

Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z Rady Ministrów

w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przeprowadzone przez Sąd postępowanie dowodowe, w szczególności dokumenty

z akt osobowych oraz zeznania świadków i ubezpieczonego pozwoliły na ustalenie, że: ubezpieczony w okresie od 23 października 1978 r. do 30 września 1979 r. (tj. 11 miesięcy 8 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę określoną w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, dziale V, poz. 1 - roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach, ponieważ ubezpieczony pracował jako kopacz wodno-kanalizacyjny w głębokich wykopach oraz w okresie od 28 grudnia 1982 r. do 15 września 1989 r. (tj. 6 lat 8 miesięcy 19 dni) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę określoną również w wykazie A do ww. rozporządzenia, dziale XIV, poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym pracując jako spawacz. Biorąc zatem pod uwagę okres pracy w szczególnych warunkach uznany przez organ rentowy w tym postępowaniu oraz wyżej wskazane okresy udowodnione i uznane przez Sąd należało stwierdzić, iż ubezpieczony legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe, ubezpieczony wykazał, iż spełnia wszystkie przesłanki do nabycia prawa do emerytury to tym samym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1. wyroku.

Jednocześnie Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, bowiem ustalenie to wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego przed Sądem i w tym przedmiocie orzekł w punkcie 2. wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach

z FUS. Wydanie błędnej decyzji w sytuacji, gdy organ rentowy nie dysponował wystarczającym materiałem dowodowym pozwalającym na ustalenie prawa wnioskodawcy do żądanego świadczenia, nie skutkuje obciążeniem organu odpowiedzialnością z tego tytułu (wyrok SA w Gdańsku z dnia 08.02.2017 r., III AUa 1257/16).

W punkcie 3. wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym w dniu wniesienia odwołania.

SSO Ewa Milczarek